

ОСОБЛИВОСТІ СУПРОВОДУ ПІД ЧАС ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

Вікторія Галайдюк

Виконавча директорка ГО “Ліги соціальних працівників України”, асистентка кафедри соціальної роботи та реабілітації НУБІП України, експертка з питань соціальної роботи, надання соціальних послуг, докторка філософії в галузі державного управління, залучена експертка Міністерства соціальної політики України.

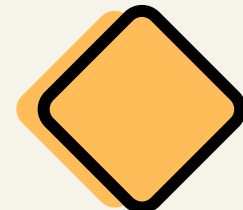
Київ, 2024

НОРМАТИВНО-ПРАВОВОВЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АСИСТЕНТА ДИТИНИ

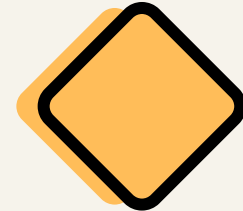
1

Діяльність асистента дитини (учня) регламентується частиною 7 статті 26 Закону України «Про повну загальну середню освіту», де вказано, що в освітньому процесі соціальні потреби учнів з особливими освітніми потребами забезпечує

асистент дитини –

соціальний робітник

один із батьків / інший законний представник

або уповноважена ними особа;

НОРМАТИВНО-ПРАВОВОВЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АСИСТЕНТА ДИТИНИ

2

Законом України «Про соціальні послуги» визначено соціальну послугу «супровід під час інклюзивного навчання», яку віднесено до переліку базових соціальних послуг

Порядок організації надання соціальних послуг, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 587

Послуга передбачена *Класифікатором соціальних послуг*, затвердженим наказом Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 № 429

Зміст, обсяг, умови, порядок надання соціальної послуги, показники її якості для надавачів соціальної послуги усіх форм власності, які надають цю послугу, визначено **Державним стандартом соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання**, затвердженим наказом Міністерства соціальної політики України від 23 грудня 2021 року № 718

ХТО НАДАЄ ПОСЛУГУ?

3

Особа, яка надає соціальну послугу (асистент дитини (учня)), це **соціальний робітник** надавача соціальних послуг або **фізична особа - підприємець**, який безпосередньо здійснює заходи, що складають зміст соціальної послуги, та **пройшов відповідне навчання, організоване регіональними центрами соціальних служб**

Соціальний робітник надавача соціальних послуг може бути прийнятим у штат ,
або це фізична особа, з якою укладено договір цивільно-правового характеру

ХТО НАДАЄ ПОСЛУГУ?

4

**Діяльність батьків або уповноважених ними осіб,
як асистентів дитини:**

не регламентується законодавством **про соціальні послуги**, не вимагає дотримання державного стандарту соціальної послуги та проходження відповідного навчання;

Разом з

ТИМ:

батьки можуть бути надавачами соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання у разі, коли вони:

- ✓ займатимуть посаду соціального робітника у штаті комунального чи недержавного надавача соціальних послуг
- ✓ укладуть з надавачем соціальних послуг цивільно-правову угоду
- ✓ у разі коли вони є фізичними особами –підприємцями;

УМОВИ НАДАННЯ ПОСЛУГИ

Для надання соціальної послуги пропонується укласти

Договір

про участь в освітньому процесі між асистентом дитини (учня) та закладом освіти, де навчається дитина (в особі його керівника)

Договір

про надання соціальної послуги між надавачем соціальної послуги (комунальним чи недержавним) та одним із батьків (інших законних представників) дитини

- Цей договір рекомендується укласти на основі Типового договору про надання соціальних послуг, затвердженого наказом Мінсоцполітики від 23 грудня 2020 р. № 847, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 19 лютого 2021 р. за № 214/35836
- Невід'ємною частиною цього договору є *індивідуальний план надання соціальної послуги*;

Соціальний робітник є членом команди психолого-педагогічного супроводу дитини

Здійснює:

- допомагає дитині в самообслуговуванні;
- підтримує в спілкуванні (зокрема за допомогою жестової мови);
- організовує харчування та пересування;
- забезпечує безпеку та спостереження за станом здоров'я (наприклад, прийом ліків)
- сприяє проведенню дозвілля та організовує денний відпочинок.

НЕ здійснює:

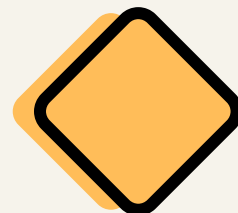
- втручання в освітній процес (рекомендації щодо завдань, тем тощо);
- забезпечення виконання освітньої програми або досягнення учнем певних результатів навчання;
- надання освітніх послуг у закладі освіти;
- надання рекомендацій педагогам стосовно організації освітнього процесу;
- розробку індивідуальних завдань і матеріалів для учнів із особливими освітніми потребами;
- виконання інших функцій педагогічних працівників

ОРГАНІЗАЦІЯ НАДАННЯ ПОСЛУГИ

Соціальна послуга надається дітям з особливими освітніми потребами, яким:

відповідно ***Висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини*** рекомендовано надання послуги супроводу під час інклюзивного навчання
(розділ 8 додатку 5 до Положення)*

які мають інтелектуальні, функціональні (сенсорні, моторні, мовленнєві), фізичні, соціоадаптаційні (особистісні, середовищні труднощі) / соціокультурні (зокрема, взаємодія з представниками осередків окремих культур, отримання інформації засобами жестової мови тощо) та потребують **3 – 5 рівня підтримки** (додаток 4 до Положення*)

*Положення про інклюзивно-ресурсний центр, затвердженого постановою Кабінету

Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545

ОРГАНІЗАЦІЯ НАДАННЯ ПОСЛУГИ

Для надання соціальної послуги рекомендується використання **виключно індивідуальної форми роботи** (1 асистент на 1 дитину).

Соціальна послуга надається **виключно під час освітнього процесу** у приміщенні, на території закладу освіти, на іншій території під час проведення інших заходів у рамках освітнього процесу.

АЛГОРИТМ НАДАННЯ ПОСЛУГИ СУПРОВОДУ ПІД ЧАС ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

- **визначення потреб жителів територіальної громади у соціальній послугі**
відповідно до наказу Міністерства соціальної політики України від 19 квітня 2023 року № 130-Н рекомендується до складу робочої групи включати за згодою представників ІРЦ
- **прийняття управлінських рішень щодо забезпечення розвитку в територіальній громаді соціальної послуги (планування, бюджетування, диверсифікація надавачів соціальної послуги)**
- **визначення надавача (надавачів), які безпосередньо надаватимуть соціальну послугу, комунального чи недержавного сектору, та можливих шляхів аутсорсингу**
- **надання соціальної послуги відповідно до Державного стандарту соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання, затвердженого наказом Мінсоцполітики від 23 грудня 2021 р. № 718, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21 січня 2022 р. за № 72/37408**
- **моніторинг та оцінка якості наданої соціальної послуги.**

ОРГАНІЗАЦІЯ НАДАННЯ ПОСЛУГИ

Під час планування надання послуги необхідно

провести оцінювання фінансової спроможності та економічної ефективності утримання соціальних робітників у штаті комунального надавача соціальних послуг чи застосування різних механізмів аутсорсингу соціальної послуги:

закупівля соціальних послуг

конкурс соціальних проектів

підтримка діяльності неурядових
організації на виконання місцевих програм

співробітництво
територіальних громад, МБТ

соціальне замовлення

ОРГАНІЗАЦІЯ НАДАННЯ ПОСЛУГИ

При виборі надавача соціальних послуг рекомендується звернути увагу на його відповідність Критеріям діяльності надавачів соціальних послуг, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 3 березня 2020 р. № 185.

Надавач соціальної послуги має бути внесеним до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАДАННЯ ПОСЛУГИ

Особливу увагу варто звернути на

- проходження асистентом дитини профілактичного медичного огляду;
- наявність у закладі освіти письмової заяви у довільній формі одного з батьків (іншого законного представника) дитини щодо допуску асистента дитини до участі в освітньому процесі;
- обов'язкове проходження навчання з питань надання соціальної послуги, організоване обласним, Київським міським центрами соціальних служб.
- дотримання ним правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, правил охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, принципу конфіденційності стосовно стану здоров'я та іншої особистої інформації про учасників освітнього процесу;
- підписання договору про участь асистента дитини в освітньому процесі.

Асистенту доцільно дотримуватися Умов допуску асистента учня (дитини) до освітнього процесу для виконання його функцій та вимоги до нього, затверджених наказом МОН від 17.11.2021 № 1236, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 21 січня 2022 р. за № 73/37409.

Основні дії та заходи, що становлять зміст соціальної послуги (додаток 3 до стандарту), передбачають:

- допомогу в самообслуговуванні;
- підтримку у спілкуванні та комунікації з дітьми, педагогами та іншими особами;
- організацію харчування та допомогу у прийнятті їжі;
- організацію пересування та допомогу під час пересування;
- спостереження за станом здоров'я, допомогу в проведенні необхідних процедур;
- допомогу під час занять у гуртках, секціях, клубах, культурно-освітніх, спортивно-оздоровчих, науково-пошукових об'єднаннях на базі закладів освіти;
- допомогу під час ігрової діяльності для дітей дошкільного віку, інших видів діяльності під час освітнього процесу;
- допомогу під час здійснення рухової активності;
- організацію денного відпочинку (сну) у закладах дошкільної освіти.

УМОВИ ПРАЦІ СОЦІАЛЬНОГО РОБІТНИКА

Відповідно до Випуску 80 «Соціальні послуги» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.03.2017 № 518, соціальний робітник, зокрема, виконує під керівництвом соціального працівника, фахівця із соціальної роботи комплекс заходів щодо надання соціальних послуг отримувачам соціальних послуг з урахуванням їхніх індивідуальних потреб та відповідно до державних стандартів соціальних послуг

кваліфікаційні вимоги:

✓ повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта

або

✓ повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

УМОВИ ПРАЦІ СОЦІАЛЬНОГО РОБІТНИКА

👤 При працевлаштуванні соціального робітника як найманого працівника **рекомендується** влаштовувати такого соціального робітника працівником комунального надавача соціальних послуг, створеного в територіальній громаді.

👤 Працевлаштування соціального робітника до виконавчого органу сільської, селищної, міської ради **не рекомендується** з огляду на поєднання в одній інституції (виконавчому органі) функцій органу соціального захисту населення та надавача соціальних послуг. В такому випадку виконавчий орган одночасно і приймає рішення щодо надання соціальної послуги, надає соціальну послугу і оцінює якість її надання.

Укладання договорів

цивільно-правового характеру з особою, яка має право надавати соціальну послугу (у випадку якщо така особа не провадить підприємницьку діяльність)

про надання послуг з фізичною особою – підприємцем (ФОП)

Такі договори укладаються для виконання разових, а не систематичних завдань.

не визначати результатом роботи сам процес такої роботи, кваліфікацію чи посаду особи, необхідність дотримання трудового розпорядку.

не втручатись в роботу особи, яка надає соціальну послугу, не забезпечувати умови праці, не надавати робоче місце чи обладнання тощо.

не прив'язувати виплати до певної періодичності. Виплати залежать від фактично виконаної роботи/наданих послуг.

Укладання договорів

Якщо договір про надання соціальних послуг укладається з ФОП, варто пам'ятати, що відповідно до Закону України «Про соціальні послуги» вони *мають бути зареєстровані в Реєстрі надавачів соціальних послуг.*

При укладанні договору цивільно-правового характеру варто пам'ятати, що така особа *не є надавачем соціальних послуг* у відповідності до норм Закону України «Про соціальні послуги», її залучення до надання соціальної послуги передбачає наявність чинного *договору між надавачем соціальних послуг та отримувачем соціальних послуг.*

Рекомендації щодо організації надання соціальної послуги супроводу під час інклюзивного навчання було надіслано Національній соціальній сервісній службі, обласним, Київській міській військовим адміністраціям листом Міністерства соціальної політики **від 20.02.2024 N°4096/0/2-24/57.**